

NECMEDDİN HACIEMİNOĞLU'NU ANARKEN

Prof. Dr. Mustafa KAFALI

İstanbul Üniversitesi'nin açmış olduğu asistanlık imtihanı, üç arkadaşın kaderini birleştirmişti. İmtihanı kazanan Mehmet Eröz, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun yanında, Necmeddin Hacıeminoğlu, Ahmet Caferoğlu'nun yanında, ben de Zeki Velidî Togan'ın yanında akademik çalışmaya başlamıştık. Eğer bu iki mefkûre ve kader arkadaşım hayatta olsalardı, önümüzdeki günlerde ellinci yılımızı kutlayacaktık. Üçümüzün dünyalarının benzerliği ve ayniyeti yanında, hocalarımızın da dünyaları aynı ölçüdeydi. Hocalarımız yalnız Türkiye'nin değil, dünya ilim hayatının bilinen şahsiyetleriydi. Mehmet Eröz'ün fakültesi ayrıydı. Ama Necmeddin ile benim vazife yerlerim Edebiyat Fakültesi'nin aynı kattaki yan yana iki koridorunda yer alan Tarih ve Edebiyat Bölümlerindeydi. Necmeddin'in bölüm hocaları, hem edebiyat dünyasının, hem de ilim dünyasının mümtaz mensuplarıydı. Prof. Ali Nihat Tarlan, Prof. Ahmet Caferoğlu, Prof. Ahmet Hamdi Tanpınar, Prof. Reşid Rahmeti Arat, Prof. Fahir İz, Prof. Mehmet Kaplan bölümün hocaları, Doç. Faruk Kadri Timurtaş, Doç. Ömer Faruk Akün, Dr. Muharrem Ergin, Dr. Ali Alparslan ise ağabeyimiz durumundaydı. Necmeddin'den sonra Birol Emil, Mehmet Çavuşoğlu, Kemal Eraslan, Âmil Çelebioğlu ve Mertol Tulum adlı arkadaşlarımız ve en son Osman Sertkaya ilim hayatına katılmışlardı. Günümüzde ancak Prof. Dr. Birol Emil, Prof. Dr. Kemal Eraslan, Prof. Dr. Mertol Tulum ve Prof. Dr. Osman Sertkaya hayattalar ve emeklidirler. Bunları yazarken günümüzde geçmişin dünyasını yaşıyor gibi oluyorum.

Rahmetli Necmeddin, dilci olarak pek çok çalışmalar yapmış değerli bir ilim adamıydı. Ancak ondaki duygu hazinesi, hâfıza üstünlüğü ve ifade kabiliyeti, değme edebiyatçıyı yaya bırakacak seviyedeydi. Mehmet Âkif'i en iyi bilenlerdendi ve Safahat'ı ezbere okuyan yapıdaydı. 1970 yılı olarak hatırlıyorum, Mehmet Âkif'i anma toplantısı yapılmaktaydı. Prof. Dr. Fahir İz hocanın ağabeyi ve Mehmet Âkif mütehassısı Mahir İz hoca ile Necmeddin konuşmacı idiler. Anma toplantısının sonunda Mâhir Hoca, Necmeddin'e "Artık gözlerimi rahat kapayacağım. Çünkü Mehmet Âkif'i bu kadar iyi tanıyan, anlatan kimseyi tanımadım." demişti. Bu ifadeyi Mâhir Hoca'nın hayatı boyunca ikinci defa kullandığını zannetmiyorum. Rahmetli

Necmeddin'in hitabeti de üst seviyedeydi. Malum olduğu üzere hitabette önce bilgi, sonra kullanılan dili iyi bilmek ve son olarak da söylediklerini duyarak ifade etmek gerekmektedir. Rahmetli bunların hepsine üst seviyede sahipti.

Yukarıda ismi geçen arkadaşlar, ağabeyler ve hocalar ile çok yakın gönül beraberliği içindeydik. Yalnız Necmeddin ile beraberliğimiz ailecek, yani hanımlarımız ve çocuklarımızın da kardeşliği şeklinde, daha yakın ölçüde devam etmişti. Ailecek beraberliğimiz ile alâkalı bir olayı nakledersem daha açıklayıcı olacaktır. Haftanın dört veya beş günü ya bizim evde, veya onlarda olurduk. Bir gün fakülteden çıkınca onların Fatih, Okumuş Adam sokağındaki evlerine uğramış, bir müddet oturduktan sonra Ataköy'deki evimize gitmiştik. Akşam üzeri dışarı çıkmak üzere Necmeddin, Meral Hanım ve Oytun kızımız hazırlanınca, Meral Hanım'ın babası "Nereye" diye sorar. Bize gideceklerini söyleyince, "Çoktandır görüşmüyordunuz, iyi olur" diye takılır. Bir başka nakil daha ifade edeyim. Oytun kızımızın düğününde, töremiz gereğince geline kırmızı kuşağı erkek kardeşi tarafından takma vardır; bu vazifeyi oğlum, erkek kardeşi olarak yapmıştı.

Merhum Mustafa Necati Sepetçioğlu, aynı devrelerin mensupları olarak hem Necmeddin'in, hem de benim yakın dostumuz idi. 1960'lı yıllarda başlayan üniversite gençlik hareketleri münasebetiyle, üniversite veya bazı fakülteler, gün hesabıyla kapatılırdı. 1968 veya 69 yılıydı. Fakültemiz yine kapatılmıştı. O devrede Necati Sepetçioğlu, Sultan Ahmet'teki Devlet Matbaası'nın müdürü idi. Bu kapanma hadiselerinin bir çoğunda Necmeddin ile birlikte Sepetçioğlu'nun yanına gider, hem dertleşir, hem de sohbet ederdik. Bir gün yine sohbet arasında Necati'ye müşterek bir teklifimiz oldu. Necmeddin ile benim ortak teklifimiz, onun tarihî roman yazması üzerine idi. Atsız Beğ'in Bozkurtlar romanının yeni nesiller üzerindeki tesirinin ne kadar güçlü olduğu ifade edilmişti. Hatta sohbetin sonunda müstakbel romanın konusunu bile tayin etmiştik. Selçukluların Oğuz ilinden ayrılışı, oradan Dandanakan muharebesine, oradan Oğuzların Ön Asya'ya girişi, daha sonra Malazgirt ve Anadolu'nun fethini içine alan roman olacaktı. Bu görüşmelerden bir yıl sonra Sepetçioğlu'nun Kilit, Anahtar, Kapı adını taşıyan roman serisi başlamıştı.

1974 yılıydı. Ataköy'deki evimizde dört arkadaş konuşuyor ve çay içiyorduk. Rahmetli Prof. Dr. Erol Güngör, rahmetli Prof. Dr. Mehmet Eröz, rahmetli Prof. Dr. Necmeddin Hacıeminoğlu ve ben. Sevgi Kafalı, yani

Necmeddin Hacıeminoğlu'nu Anarken

hanım yanımıza gelerek, “benim bir teklifim var, Atsız Hoca 70 yaşına giriyor, ona bir ‘Armađan’ hazırlığı yapmanız gerek” demişti. Bu söz üzerine sohbetimiz derhal bu konu üzerine dönüşmüştü. Konu üzerinde konuşma uzun sürmemiş “Armađan” kararı ittifakla alınmıştı. Atsız Hoca'nın Armađan hususunda bir isteği olup olmadığının bilinmesi bakımından Hoca ile görüşme vazifesi bana bırakılmıştı. 1975'te çıkan Atsız Armağanı, bu dört arkadaşın kararı ile olmuştu.

1975'te Milliyetçi Cephe Hükümeti diye bilinen hükümet kurulmuştu. Millî Eğitim ve Kültür Bakanı Ali Nâilî Erdem olmuştu. Kendisi değerli bir şahsiyet ve kültür insanıydı. Necmeddin ile birlikte kendisini tebrike gittiğimizde bir de teklif götürmüştük. Teklif iki müessesenin kurulması üzerineydi. Birincisi Türk Musikisi Konservatuarı, ikincisi Türk Güzel Sanatlar Akademisi'nin kurulmasına dair idi. Sayın bakan bu teklifimizi çok iyi karşılamış ve Talim Terbiye Kurulu'ndan geçirdikten sonra Meclis Komisyonu'na havale ettirmişti. Birinci teklifimiz olan Türk Musikisi Konservatuarı Meclisten de geçerek 1975 yılı içinde kanunlaşmıştı. Türk Güzel Sanatlar Akademisi kanun teklifi meclise gelmeden hükümet değişikliği olduğu için kadük olmuştu. Türk musikisi hususunda Necmeddin'in özel durumunu burada ifade etmek isterim. Klâsik Türk Musikisi ile Türk Sanat Musikisinde, musikî hocalarını dahi yaya bırakacak seviyede bilgiliydi. Klâsik parçaların metinlerini, onların makamlarını hatasız bir şekilde aktarırdı. Türk Halk Musikisini de iyi bilirdi. Ben Türk Halk Musikisinde ondan daha iyiydim. Klâsik Musikide söz onun, Türk Halk Musikisinde söz benimdi. Türk Musikisi Konservatuarını hayırlamak üzere gittiğimizde Nidâ Beğ rahmetlinin beni kucaklayışını unutamıyorum.

1960 ve 1970'li yıllarda gençlik hareketlerinin bol miktarda olduğunu zikretmiştik. İstanbul'un muhtelif bölgelerinde milleti uyandırmak için günde iki, hatta üç yerde konferans vermek mecburiyetinde kalırdık. Bu arada Anadolu'nun birçok yerinden de konferans için davetler alırdık. Bunları gücümüz nispetinde yerine getirmeye çalışırdık. Bu davetler umumiyetle Necmeddin ile benim üzerimde yığılırdı. Umumiyetle beraber çağrılırdık. Yalnız İstanbul'da değil, pek çok Anadolu şehirlerinde de bizi tanıyanlar çoğalmıştı. Bir seferinde İstanbul'un Fethi toplantısı için İzmit'ten davet edilmiştik. Ay sonu olduğu için bilet parasına ihtiyacımız vardı. Tesadüf o gün Ahmet Caferoğlu hocamız yoktu. Zira ayın son günlerinde paraya sıkışan arkadaşlar, Caferoğlu Hoca'dan borç alırdık. Hoca'nın cebinde daima para bulunduğu için ne kadar ihtiyacımız olursa, Hoca hemen karşılardı. Hoca babacan bir insandı. Hatta ay sonlarında kendisi bizlere

“İhtiyacınız var mı?” diye sorardı. O gün ikimiz epeyce dolandıktan sonra parayı bulabilmiştik. O sırada tarih kütüphanemiz birleşme yerimizdi. Yol parasını hâlledince, o anda söylediğim bir söz, o anki duygumuzu ifade bakımından önemliydi. Dayanamayıp, “Mübarek Fatih, İstanbul’u ay sonunda değil, ay başında fethetseydin torunların bu gün bu duruma düşmezdi.” deyince kütüphane müdürü Meşkûre ablamız, Necmeddin ve Sevgi öyle gülmüşlerdi ki, Meşkûre Ablamız “Fatih, kendisinin böyle tenkit edileceğini hiç düşünemezdi” demişti. O sıkıntılı yıllarda bu ölçüde güldüğümüzü hatırlamıyorum.

Pek çok yazılacak hususlar olmasına rağmen bir hususu daha burada ifade etmek isterim. Beraber olduğumuz yıllar, mücadele içinde geçtiği için rahat yüzü görmemiştir. Bizi rahatlatan tek unsurun da ailelerimizin bizimle uyumlu olmasıydı. Millî duyguya sahip insanların makamları ne olursa olsun, sevgi ve hürmet görmüşüzdür. Ancak, devlet idaresindeki bürokratlar ve mevcut iktidarlar bizi, içlerindeki millî duygulara sahip kimseler hariç hoş görmemişlerdi. Bu hâl üniversite içinde de geçerliydi. Ancak Edebiyat Fakültesinde kalabalık arkadaş ve dost gurubumuz olduğu için, yüzümüze karşı tavır alamazlardı. Bu gün yalnız Necmeddin Hacıeminoğlu değil, bizden sonraki arkadaşlarımızı dahi rahmete yollamış bir kimse olarak, yalnızlık duygusunu yaşıyorum. İnsanlar hem yakın, hem de akranları ile dertleşebilirler. Küçükleri ile dertleşeceği hususlar sayılıdır. Yıllar önce Necmeddin Hacıeminoğlu’nun ardından konuşurken kendim için “Yetim-i Akran” tabirini kullanmıştım. Yetim-i akran olmak, gerçekten çok zordur.